

НА СЛУЖБИ БОГУ Й УКРАЇНІ – ОТЕЦЬ ВАЛЕНТИН СЕРЕДА

Старжець Володимир

*кандидат історичних наук, доцент кафедри історії,
теорії держави і права та філософії
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Красовський Олег

*учитель інформатики Обарівського ліцею
Городоцької сільської ради Рівненського району Рівненської області
м. Рівне, Україна*

Сьогодні наш народ повертає із забуття сотні імен визначних українців, тим самим утверджуючись як нація яка пам'ятає і шанує своє минуле. Одним із визначних культурно-релігійних діячів був отець Валентин Серeda. Валентин Пилипович Серeda походив з родини священика, народився він 21 лютого 1922 року в с. Холонів (сучасний Горохівський район Волинської області). Батько – Пилип Якимович народився 1897 року в Клевані, закінчив Варшавську теологію при Варшавському університеті (був магістром богослов'я). Служив на Волині, у селі Холонів. Мати – Ксенія Серeda працювала вчителькою. Згодом П. Середу направили на Холмщину (сучасна Польща) [2].

Сім'я приятелювала з видатним теологом, перекладачем Святого Письма на українську мову, митрополитом Іларіоном Огієнком. Родинне знайомство з такою визначною особистістю вплинуло на формування світогляду молодого Валентина. Юнак отримав ґрунтовну освіту. У 1939 р. В. Серeda закінчив 18-ту державну Варшавську гімназію, в 1943 р. – технічну фахову школу в м. Холм й вступив до Холмської православної духовної семінарії.

У той час майбутній священик належав до молодіжної гілки ОУН, за що 8 жовтня 1943 р. був заарештований нацистським гестапо. З в'язниці вийшов на волю у червні 1944 р [2]. Цього ж року Валентин Серeda був рукопокладений у сан священика. Отримав призначення в православний храм м. Володава Люблінського воеводства. У 1945 році одружився з Вибач Клавдією Прокопівною. В молодій сім'ї народилося двоє дітей: син Віктор (11 січня 1946 р.н.) та донька Людмила (23 січня 1950 р.н.).

Сім'я о. В. Середи (зліва на право – В. Середа; син – Віктор; донька – Людмила; дружина – Клавдія).

У післявоєнні роки сталінський режим вчергове перекроїв карту України, залишивши Холмщину в складі Польщі. У серпні 1945 р. родина Середи прибула на Рівненщину. Валентин став священиком у селі Посягва Гощанського району. З 1952 по 1955 роки – настоятель церкви с. Шпанів. У 1955–1960-х рр. священник в Олександрії. У 1958 році закінчив Ленінградську духовну семінарію та курси Духовної академії [4].

Отець Середа був благочестивим і побожним священиком, мав неабиякий авторитет серед своїх парафіян, де б він не ніс службу. Період його активності припадає на роки гонінь церкви та духовності з боку радянської влади. В ті часи релігія дискредитувалась і принижувалась владою в очах суспільства. В хід йшло все: від психологічного тиску до погроз та закриття храмів. Велись жорсткі переслідування вірних священнослужителів, працювала пропаганда, яка лила тони бруду на священників та церковний причет.

У 1960–1961 роках був священником низки храмів в Башкирській АСРР. З 1963 р. знову на Рівненщині, служив в церкві с. Козлин, Свято-Успенській церкві в селі Тютковичі. У той час у місті Рівне працювало лише дві церкви Свято-Троїцька (Басів Кут) та Свято-Успенська, що по вулиці Шевченка (у якій служив отець Валентин), тому прихожан була

велика кількість [2]. Отець Валентин був задіяний у довгих і важких богослужіннях, сповідав гріхи та причащав величезну кількість прихожан.

Щиро борювався за незалежність церкви від зовнішніх впливів. За свої погляди багато страждав, перебував під пильним контролем спецслужб.

У часи активного гоніння на релігію, на диво, жителі с. Обарів, що біля Рівного, зуміли відстояти свою церкву. У той час місцевим приходом опікувалися доволі цікаві особистості. З 1962 по 1974 рік настоятелем Обарівської церкви був священник Олексій Грогуль. А з 1980 року настоятелем Свято-Покровської церкви села стає В. Серета [2]. Він належав до покоління, яке було сформоване в довоєнні часи, у роки розквіту культурно-патріотичних і релігійних традицій українського народу.

Отець Валентин з причетом (с. Обарів, 1981 рік).

У 1984 році у жінки Клавдії було діагностовано хворобу Паркінсона. Він став самостійно вести господарство, доглядати за хворою жінкою, отцеві допомагали його рідні [4]. Він вміло поєднував давні національні культурно-просвітницькі традиції та сучасність. Дуже любив дітей, проводив заняття в Недільній Школі, куди водили дітей з усіх околиць та сіл [3]. Отець Валентин проповідував, причащав, вінчав, відспівував, давав поради всім, хто до нього звертався. Священник дарував свою любов та

підтримку абсолютно всім, без винятку. Валентин Серeda був митрофорним протоієреєм, мав церковні нагороди: Митру (1988), Грамоту Блаженнішого Митрополита (1993). У 1994 р. був нагороджений другим наперсним хрестом з прикрасами. Помер отець Валентин 18 липня 1998 року, похований на сільському кладовищі в селі Обарів.

Усі, хто знав Валентина Пилиповича, згадують його як прекрасну людину і наставника. У газеті української громади Польщі «Наше слово», № 44 від 1992 р., Павло Крeмiнський писав про отця Валентина: «мабуть тільки він з попередніх колишніх гімназистів (Холмської гімназії) в ці роки став священиком. Ця людина великої віри і моралі, проповідник і його пережиття, поки не пізно, треба комусь описати...» [1].

Отець Валентин був «містком», який поєднав класичну українську духовну традицію у всій її чистоті, з традицією сучасності. В. Серeda був одним з хранителів справжньої національно-релігійної ідентичності українського народу. З людьми він спілкувався невимушено, був щирим та відкритим, мав добру вдачу, багато усміхався та радів всім прихожанам. Кожна його проповідь вирізнялася надзвичайною простотою, доступністю та невимушеністю, її з радістю приходили послухати люди з усіх околиць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Газета «Наше слово». № 44 від 1992 р.
2. Історія села Обарів. URL: <https://obariv-rada.rvadmin.gov.ua/history/>
3. Красовський О. Отець Валентин Серeda – біографія. URL: <https://www.facebook.com/search/posts/?q=%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0>
4. Особистий архів родини Середи (Ханко та Вознюк).